

قانون تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه

مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸

درباره‌ی قانون

«لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه» بنا به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۲/۱۰ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: نظر به کارکرد سودمندانه‌ی جیوه در صنعت پزشکی و از طرفی آثار مخرب آن بر سلامت انسان و محیط زیست و با توجه به تدوین ساز و کارهای حقوقی در خصوص کنترل مصرف آن در کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه و تأمین منافع ملی کشور در مفاد آن، این لایحه برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود. مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۴ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۳/۳ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۸ در صحن علنی مجلس مطرح شد و عیناً به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۴۷۲/۳۵۴۸۹ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴ این مصوبه را بررسی کرد و مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۲۶۸۷ مورخ ۱۳۹۴/۶/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۵/۱۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۶/۴

ماده واحده- کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه، مورخ ۲۰۱۳/۱۰/۱۰ میلادی (۱۳۹۲/۷/۱۸ هجری شمسی) مشتمل بر سی و پنج ماده و پنج پیوست (به شرح پیوست) تصویب و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اسناد تصویب را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره ۱- سازمان حفاظت محیط زیست مسئول اجرای کنوانسیون می‌باشد و تغییر آن بر عهده دولت است.

تبصره ۲- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای ارجاع هرگونه اختلاف به داوری در اجرای ماده (۲۵) کنوانسیون^۱ و رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون یادشده برای هرگونه اصلاح کنوانسیون یا پیوست‌های آن در اجرای ماده (۲۶) کنوانسیون^۲ الزامی است.

۱. ماده (۲۵) لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه، مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۵- حل و فصل اختلاف‌ها

۱- اعضاء باید تلاش نمایند هرگونه اختلاف بین خود در ارتباط با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون را از طریق مذاکره یا سایر روش‌های مسالمت‌آمیز به انتخاب خود، حل و فصل نمایند.

۲- عضوی که سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نباشد، می‌تواند به هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون یا در هر زمان پس از آن، در یک سند کتبی به امین اسناد اعلام نماید که در خصوص هر نوع اختلاف مربوط به تفسیر یا اجرای این کنوانسیون، یک یا هر دو شیوه حل اختلاف زیر را در رابطه با هر عضوی که همین تعهد را می‌پذیرد، به طور اجباری به رسمیت می‌شناسد:

الف- داوری طبق تشریفات مندرج در بخش اول پیوست (ث)

ب- ارجاع اختلاف به دیوان بین‌المللی دادگستری

۳- عضوی که سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است، می‌تواند اعلامیه‌ای را با اثر مشابه در ارتباط با داوری طبق بند (۲) صادر نماید.

۴- اعلامیه ارائه شده طبق بند (۲) یا (۳) تا زمان انقضای آن طبق شرایط مندرج در آن یا تا سه ماه پس از تاریخ سپردن یادداشت کتبی فسخ آن به امین اسناد، لازم‌الاجراء باقی خواهد ماند.

۵- انقضای اعلامیه، یادداشت فسخ یا اعلامیه جدید به هیچ نحو نباید بر جریان دعوی مطروح نزد دیوان داوری یا دیوان بین‌المللی دادگستری تأثیر گذارد مگر آنکه طرف‌های اختلاف به گونه دیگری توافق نمایند.

۶- چنانچه طرف‌های اختلاف، روش یکسانی را برای حل و فصل اختلاف به موجب بند (۲) یا (۳) نپذیرفته باشند، و چنانچه نتوانند اختلاف خود را طی دوازده ماه پس از صدور اطلاعیه یک عضو به دیگری مبنی بر وجود اختلاف بین آنها بر اساس روش اشاره شده در بند (۱) حل و فصل نمایند، اختلاف باید بنا به درخواست یکی از طرف‌های اختلاف به کمیسیون مصالحه ارجاع شود. تشریفات مندرج در بخش دوم پیوست (ث) در مورد مصالحه به موجب این ماده باید اعمال شود.»

۲. ماده (۲۶) لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه، مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۶- اصلاحات کنوانسیون

۱- اصلاح این کنوانسیون ممکن است از سوی هر عضو پیشنهاد گردد.

۲- اصلاح این کنوانسیون باید در اجلاس فراهمایی اعضاء به تصویب برسد. متن هر اصلاحیه پیشنهادی باید حداقل شش ماه پیش از اجلاسی که اصلاحیه جهت تصویب پیشنهاد می‌شود، توسط دبیرخانه به اعضاء ارسال گردد. دبیرخانه باید اصلاحیه پیشنهادی را به امضاءکنندگان این کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد نیز ارسال نماید.

۳- اعضا باید هرگونه تلاشی را برای حصول به توافق از طریق اجماع در خصوص هر اصلاحیه پیشنهادی این کنوانسیون به عمل آورند. چنانچه تمام تلاش‌ها برای حصول به اجماع به نتیجه نرسد و هیچ‌گونه توافقی حاصل نشود، به عنوان آخرین راه حل، اصلاحیه باید با رأی اکثریت سه چهارم اعضاء حاضر و رأی‌دهنده در جلسه تصویب گردد.

بسم الله الرحمن الرحيم
کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه

...

دیدگاه عدم مغایرت

هیچ یک از اعضای شورای نگهبان، در خصوص مغایرت مفاد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی نظری ابراز نکردند.

نظر شورای نگهبان

تذکر: با توجه به اینکه تبصره (۲) ماده واحده، شامل اصلاح پیوست نیز می‌باشد، ذکر شماره ماده (۲۷)^۱ بعد از ماده (۲۶) در این تبصره، ضروری است.

→

- ۴- اصلاحیه مصوب باید به وسیله امین اسناد جهت تنفیذ، پذیرش یا تصویب به تمام اعضاء ارسال شود.
- ۵- تنفیذ، پذیرش یا تصویب اصلاحیه باید به طور کتبی به آگاهی امین اسناد برسد. اصلاحیه مصوب طبق بند (۳) در نودمین روز پس از تاریخ سپردن اسناد تنفیذ، پذیرش یا تصویب توسط حداقل سه چهارم اعضاء که در زمان تصویب اصلاحیه عضو بوده‌اند، برای اعضایی که به ملتزم شدن به آن رضایت داده‌اند، لازم‌الاجراء خواهد شد. پس از آن، اصلاحیه برای هر عضو دیگر در نودمین روز پس از تاریخی لازم‌الاجراء خواهد شد که آن عضو سند خود مبنی بر تصویب، پذیرش یا تأیید اصلاحیه را بسپارد.»
۱. ماده (۲۷) لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه، مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۷- تصویب و اصلاح پیوست‌ها
- ۱- پیوست‌های این کنوانسیون بخش جدا نشدنی آن محسوب می‌گردد مگر اینکه به گونه دیگری صریحاً قید شده باشد. هر ارجاعی به این کنوانسیون همزمان ارجاع به هر یک از پیوست‌های آن تلقی می‌شود.
- ۲- هرگونه پیوست‌های اضافی مصوب پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، باید محدود به موضوعات علمی، فنی یا اداری باشد.
- ۳- تشریفات زیر باید در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوست‌های اضافی این کنوانسیون اعمال گردد:
- الف- پیوست‌های اضافی باید طبق تشریفات مندرج در بندهای (۱) تا (۳) ماده (۲۶) پیشنهاد شود.
- ب- هر عضوی که قادر به پذیرش پیوست اضافی نباشد باید مراتب را به طور کتبی ظرف مدت یک سال از تاریخ مکاتبه امین اسناد در مورد تصویب پیوست مزبور، به آگاهی امین اسناد برساند. امین اسناد باید اطلاعیه دریافتی مزبور را بدون تأخیر به آگاهی همه اعضاء برساند. یک عضو می‌تواند در هر زمان به آگاهی امین اسناد برساند که اطلاعیه پیشین خود مبنی بر عدم پذیرش پیوست اضافی را پس می‌گیرد و پیوست بر این اساس برای آن عضو با رعایت جزء (پ) لازم‌الاجراء خواهد شد؛ و
- پ- پس از انقضای یک سال از تاریخ مکاتبه امین اسناد در مورد تصویب پیوست اضافی، پیوست مزبور برای تمام اعضایی که اطلاعیه عدم پذیرش را طبق مفاد جزء (ب) ارائه نکرده باشند لازم‌الاجراء خواهد شد.
- ۴- پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های پیوست‌های این کنوانسیون باید طبق همان تشریفات باشد

←

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر:

- با توجه به اینکه تبصره (۲) ماده واحده، شامل اصلاح پیوست نیز می‌باشد، ذکر شماره ماده (۲۷) بعد از ماده (۲۶) در این تبصره، ضروری است.

→

که برای پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوست‌های اضافی به این کنوانسیون وجود دارد، مگر اینکه اصلاحیه پیوست در مورد هر عضوی که اعلامیه‌ای را طبق بند (۵) ماده (۳۰) در خصوص اصلاح پیوست‌ها لازم‌الاجراء نشود. در این صورت، هرگونه اصلاحیه مزبور برای عضو مزبور در نودمین روز پس از تاریخ سپردن سند خود نزد امین اسناد در مورد تنفیذ، پذیرش، تصویب، یا الحاق به آن اصلاحیه لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- چنانچه پیوست‌های اضافی یا اصلاحیه پیوست در رابطه با اصلاحیه این کنوانسیون باشد، پیوست اضافی یا اصلاحیه تا زمانی که اصلاحیه کنوانسیون لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد شد.»